

АБСОЛЮТНАТА ПРЕВЪЗХОДНА СТЕПЕН ЗА СРАВНЕНИЕ В БЪЛГАРСКИЯ СЛЕНГ В ИНТЕРНЕТ (ПО МАТЕРИАЛИ ОТ ФОРУМА *teenproblem.net*)

Радослав ЦОНЕВ, Елена АТАНАСОВА

Югозападен университет „Неофит Рилски“, Благоевград

E-mail: radoslavsonev@swu.bg

THE ABSOLUTE SUPERLATIVE DEGREE OF COMPARISON IN BULGARIAN SLANG IN INTERNET (BASED ON MATERIALS DERIVED FROM THE FORUM *teenproblem.net*)

Radoslav TSONEV, Elena ATANASOVA

South-West University “Neofit Rilski”, Blagoevgrad

E-mail: radoslavsonev@swu.bg

ABSTRACT: The article examines one feature of Bulgarian slang in internet – the presence of an absolute superlative degree of comparison, called absolute superlative or elative. It shows ownership of a given quality at the highest level and it is about to occupy fourth place in the paradigm (over positive, comparative and superlative). The new forms are exclusive and emotional, because for young people the expressive function is more important than the communicative. The frequent use of these new structures in informal communication causes their increased presence in media and advertising, which also relies on originality and expressiveness of speech.

KEYWORDS: slang, degrees of comparison, absolute superlative, elative, internet forum.

1. Предмет, цел и задачи на изследването.

Предмет на проучването е абсолютната превъзходна степен за сравнение в българския сленг в интернет (по материали от форума за младежи и тийнейджъри *teenproblem.net*). Основната цел на изследването е на базата на езиков материал (примери с абсолютен суперлатив, употребени от потребителите на младежкия форум *teenproblem.net*) да бъдат описани начините за изразяване на тази четвърта сравнителна степен при компютърно опосредствената комуникация. В процеса на работа са решени и някои допълнителни задачи: за относителната честота на употреба на едни модели спрямо други, за произхода на думите (домашни, чужди, книжовни, диалектни и т. н.), с които си служат тийнейджърите за изразяване на абсолютната превъзходна степен и др. Младежките интернет форуми са едни от най-използваните в глобалната мрежа. Като място за споделяне на мнения те имат голямо влияние върху потребителите (предимно тийнейджъри, но не само) и често представят и формират мирогледа на младите хора. Те имат значение и по отношение на езика, тъй като именно в сленга се откриват някои от най-актуалните и интересни езикови тенденции, каквато е и употребата на абсолютен суперлатив.

2. Същност и специфични черти на българския младежки сленг.

Сленгът (жаргонът) е социален говор, който се формира със собствена лексика, която в повечето случаи замества общоупотребяваните книжовни думи. Редица български езиковеди изследват *младежкия сленг* като речеви изказ на младото поколение. Принос за изучаването му имат Цветана Карастойчева (1982 г.), Георги Армянов (1993 г.), Михаил Виденов (2000 г.), Мариана Стефанова (2011 г.) и много др. В своите проучвания те анализират този социален език както в общолингвистичен план, така и по отношение на тематичното групиране на жаргонната лексика, начините за нейното обогатяване и т. н.

Един от първите изследователи на младежкия говор – Стойко Стойков, го нарича *сланг* (англ. slang) и го определя като вид жаргон, част от груповите говори (Стойков, 2002, с. 355). Той акцентира върху неговите специфични черти: характеризира се с подчертан експресивен характер; има сравнително ограничена употреба; присъщи на жаргона са духовитостта, иронията и сарказмът; основният речников фонд включва думи, които заместват най-обикновени названия; много от жаргонните думи имат специално значение и са без съответствие в общонародния език; жаргонната лексика има случаен характер, поради което е непостоянна и често се променя (Стойков, 2002, с. 357 – 358). Терминът *сленг* (транскрибиран спрямо произнасянето

му в английския език) приема и Цветана Карастойчева, която налага широко употребата му в своите статии. За нея говорът на младите хора е експресивен социолект, който кореспондира с конспиративните (арго) и кастово изолираните (класови) жаргони (Карастойчева, 1982, с. 5). Тя дава следната дефиниция за *младежки сленг*: „Младежният сленг е възрастово ограничен групов социолект, използван при неофициално устно общуване, който има белези на словесна игра и стилово облик, оформя се като речева изява главно с речника и словообразователния си инвентар, и за който са свойствени три функции: експресивна, комуникативна и корпоративнообособяваща“ (Карастойчева, 1982, с. 5). Мариана Стефанова нарича този тип разговорна реч *език на улицата* (Стефанова, 2011, с. 271). Георги Армянов използва названието *младежки жаргон* за ученическият, студентският и войнишкият говор, откъдето са и повечето примери, които авторът привежда в своя „Речник на българския жаргон“ (Армянов, 1993, с. 7). Наименованието *жаргон* предпочита и Михаил Виденов, който обаче отбелязва, че всеки един от двата термина (*сленг* и *жаргон*) може да бъде употребяван според личното предпочитание след уговорка и дефиниране на понятието (Виденов, 2000, с. 181). Той самият определя *жаргона* като „лексика, с която се преназовават предмети и явления от бита на затворените общности с експресивна цел, т. е. става въпрос за словесни средства за забава и развлечение, плод на един особен мироглед.“ (Виденов, 2000, с. 178). Според авторите на „Терминологичен речник по хуманитарни науки“ *жаргонът (сленгът)* е „вид социален диалект – своеобразна разговорна реч на относително устойчиви групи от хора, които имат общи интереси и занимания, сходни духовни ценности и условия на живот.“ (Попова и др., 2007, с. 139).

Независимо от различните терминологични предпочитания определенията, които изследователите дават по отношение на същността на този социолект, си приличат. Специфични черти, които отличават младежкия сленг от книжовния език, от другите социолекти, както и от териториалните диалекти, са: възрастово ограничение; неофициалността на общуването; словесното оформяне на речника с помощта на понятия, измислени от самите носители или чрез преназоваване на думи от книжовния език, диалектите или чужд език; ярката експресивност; свободата при използването; дефективният граматичен строеж и др. В много отношения основните черти на младежкия сленг са сходни на особеностите на разговорната реч като: недостатъчната подготвеност на изказването, непринудеността, липсата на етикетна скованост, предимно-битовата тематичност, богатата експресивност, силно изразената субективност, зависимостта от ситуацията и т. н. (Цонев, 2014, с. 13).

Творците на *сленга* са предимно младите – тийнейджърите, учениците, войниците, студентите, които с умение виждат забавната страна на езика и на заобикалящата ги действителност. Чувството на тези младежи, че говорят експресивен език, при това създаден от тях самите, им носи по-голямо удоволствие при общуването (Виденов, 2000, с. 181 – 182).

3. *Абсолютната превъзходна степен за сравнение* като характерно езиково явление в българския език и в младежкия говор.

Свободата и отвореността на младежкия говор позволяват постоянното му обогатяване и реализирането на актуални езикови процеси. Интересно явление в българския език и в сленга е появата на нова четвърта абсолютна превъзходна степен при степенуването, която Петя Асенова нарича *абсолютен суперлатив* (Асенова, 2002, с. 120), а други автори като Стоян Буров (Буров, 1984, с. 513) и Руселина Ницолова (Ницолова, 2008, с. 128) определят като *елатив*.

Категорията степенуване е характерна особеност на българския език подобно на сродните му славянски езици и останалите езици от индоевропейското семейство. Според Иван Куцаров в рамките на тази морфологична категория в книжовния български език се противопоставят три грамеми (положителна степен – *позитив*, сравнителна степен – *компаратив* и превъзходна степен – *суперлатив*) (Куцаров, 1998, с. 582). Тези три степени за сравнение са присъщи на езика още от старобългарския период, но в миналото са били изразявани по различен начин. В старобългарския език се използват предимно праславянските синтетични форми със суфиксите -ѢН, -ѢН (за м. р.); -ѢНШН, -ѢШН (за ж. р.) и -ѢѢ, -ѢѢ (за ср. р.), напр.: *НОВѢН*, *НОВѢНШН*, *НОВѢѢ*; *БОЛѢН*, *БОЛѢШН*, *БОЛѢѢ* и др. (Младенов, 1979, с. 271). Според Кирил Мирчев този начин е служил само за изразяване на сравнителната степен на прилага-

телните, а превъзходната степен още тогава е била изразявана и описателно (Мирчев, 1958, с. 163). От XIV в. започва употребата на аналитичните форми за степенуване, образувани с частиците *по-* и *най-* както в съвременния български език, напр. в *Троянската повест*: ПОБОГАТЪ, ПОХРАБЕРЪ, НАНАЪПЪНША, НАНАЪПШАА, НАНАЪПА и др. През XIX в. окончателно тези аналитични форми се установяват като нормативни, но в някои писмени материали все още са се употребявали и синтетичните конструкции, най-вече в текстове, които са били в духа на черковнославянската традиция, напр. *ближайший, дражайший, почтеннейший, словеснейший* и др. (Първев, 1983, с. 74).

Тенденцията за заменянето на синтетичните форми за степенуване с аналитични е специфична черта и на останалите балкански езици. Един от най-продуктивните модели е този, при който се използват наречия. Още в народнолатинския афиксалните и суплетивните степени за сравнение са заменени от аналитични конструкции, които са образувани с помощта на наречията *magis* за компаратив и *multum* и *forte* за суперлатив, а в днешния албански, гръцки и румънски език абсолютната превъзходна степен се образува с наречието със значение *много*, напр.: „(алб. *Doli një vapor nga deti / Shumë i madh seç'ish i shkretë*. (нар. песен) „Излезе кораб от морето, ах, много голям беше проклетият“; гр. *πικρα πολυ μευαλη*. (нар. песен) „най-голяма горчивина“; рум. *Mult bogat ai fost odată, mult rămas-ai tu sărac*. (М. Eminescu) „Най-богат беше ти някога, най-беден остана.“ (Асенова, 2002, с. 119 – 120). Тази четвърта степен за сравнение е налице и в българските диалекти и се изразява чрез едновременната употреба на частиците *по-* и *най-*, срв.: „най-по-добрата, най-по-големата (Говедарци, Самоков); *Най-по-арно си беше там*. (Караджово, Сяр); *И на бат'ъ си думаш: брайно ле, братец, най-по-стар*. (Жеравна, Котел); – *Чик, свѣкърво, чик да се бѣриме, кѣйа вѣше, кѣйа понайвише*. (Галичник) и др.“ (Витанова, 2001, с. 34).

4. Някои особености на компютърно опосредственото общуване в интернет.

Развитието на информационните технологии и все по-честото им използване от потребителите предоставят възможност за нов вид общуване между хората, наречено от езиковедите *компютърно опосредствена комуникация* (КОК). То се осъществява във виртуална среда и до голяма степен започва да замества непосредственото общуване. При него традиционните норми в езика се променят, появяват се нови форми на изразяване и се развива различен речник, синтаксис и прагматика (Кирова, 2007)¹.

Сайтът *teenproblem.net*, който е обект на проучването, е интернет форум, в който се дискутират различни теми и събития от живота на младите хора. Интернет форумът е жанр на *компютърно опосредствена комуникация* и „представява виртуална „дъска“, където могат да се оставят съобщения (постинги) и да се очакват отговори по поставени теми“ (Кирова, 2007)². Като публичен асинхронен (неедновременно) жанр форумът се отличава с неограничен брой комуниканти и диалогично общуване, което е центрирано върху определена тема, а не върху конкретен потребител. Участниците във форума не използват собствените си имена, а си служат с псевдоними (*никнеймове* или *никове* по подобие на наименованията в английски) (Тодорова, 2015, с. 22 – 23). Във форума потребителите са представени и от социалния профил, който е условен, в повечето случаи е свързан със стажа в съответната виртуална група и може да бъде променян единствено от тях самите. По този начин се поддържа идентичността и се гарантира самоличността на участниците. Всеки потребител има възможност да изпраща съобщения във форума, да цитира думи на други участници или свои собствени, да се върне в началото на дадена тема, да разглежда профила на друг свой събеседник, да му изпрати лично съобщение или да се свърже с него чрез директен разговор в реално време (Кирова, 2007)³.

Форумът на сайта *teenproblem.net* съдържа 23 основни теми, във всяка от които има подтеми, чиито брой зависи от интереса на участниците и честотата на коментарите. Общият брой на темите е 328 858, потребителите са 171 452, а мненията, които те изказват – 6 442 787 (по статистика на *teenproblem.net* от дата 23. март 2016 г.). Тази статистика непрекъснато се променя в зависимост от активността на участниците.

¹ (16. 06. 2016) <http://liternet.bg/publish3/lkirova/e-forum.htm>

² (16. 06. 2016) <http://liternet.bg/publish3/lkirova/e-forum.htm>

³ (16. 06. 2016) <http://liternet.bg/publish3/lkirova/e-forum.htm>

5. *Модели за изразяване на абсолютния суперлатив в българския сленг в интернет.*

В българския младежки говор четвъртата абсолютна степен за сравнение се изразява най-вече по три начина (Tsonev, 2015, p. 82):

5.1. Наречие за степен + прилагателно име, напр.: *адски изморена, безумно красива, абсолютно съгласен* и т. н. Характерни за сленга са наречията: *абсолютно, адски, бая, безкрайно, бясно, безумно, брутално, върло, върховно, доста, дяволски, желязно, жестоко, зверски, здраво, извънредно, изключително, крайно, коджа, лудо, много, невероятно, невъзможно, неизмеримо, неимоверно, неистово, неописуемо, нечовешко, силно, страхотно, страшно, супериозно, суперско, уникално, чудно, фамозно, шикарно, шикозно, щуро, яко* и др. Всички с общо значение 'извънредно много'. Повечето от тях влизат в противовес с лексикалната семантика на поясняваната дума (*адски хубав, зверски красива* и др.).

Във форума за младежи и тийнейджъри *teenproblem.net* образуването на абсолютната степен за сравнение по този модел е най-разпространено. Разбира се, запазен е правописът и пунктуацията на общуването във форума.

Например:

1. tuzaro 05-01-2015, 23:01 години: 24, пол: мъж

Абсолютно натурална е, в лицето е сълза.

2. MonnyMonsterr 03-20-2015, 00:24 години: 19, пол: жена

Примерно учителката която ни беше по биология беше *адски досадна* когато по време на изпитване ни кажеше „и още един последен въпрос“ и следваха поне 5 последни въпроса.

3. Rabalka 07-17-2014, 00:29 години: 17, пол: жена

10 ама ште ги увелича до 20. Иначе ся карам колело доста и бягам по гребната да свала малко задника... че ми е *бая голям*.

4. AliceSw 02-12-2015, 01:45 години: 25, пол: жена

.... за пролет и есен високо не слагам, щом се затопли и най-вече изсъхне, слагам гуменките и съм *безкрайно щастлива*...

5. bReAk3R 07-06-2015, 15:55 години: 16, пол: мъж

Бясно проста хахаха.

Сигурно като си спял и ти го напише с главни букви, ше го видиш ахахаха.

6. Мобно 08-17-2006, 23:22 години: 25, пол: мъж

Филмът беше не особено хубав, а краят му беше *безумно тъп*.

7. NomNomNom 11-10-2015, 00:26 години: 46, пол: жена

Този с белтъците има 3 деца и *брутално якото* тяло :Д

8. DarkTemplar 02-07-2014, 00:43 години: 14, пол: мъж

Обикновено простите хора са *върло категорични*.

9. Naive 08-12-2015, 12:40 години: 26, пол: жена

Като цяло като започнеш да живееш сам е *доста тегаво* да си накупиш всичко, което ти е необходимо и ти се иска да имаш.

10. Tonisquirt 04-16-2015, 19:18 години: 32, пол: мъж

Това и аз си мислех! Ти си *дяволски прав*! Все пак всичко опира до парите.

11. AnarchyBoy 04-27-2015, 15:29 години: 20, пол: мъж

Разбиранията ти за нежност са *жестоко объркани* с тези за глезли / мрънкала/ кифли.

12. Aeternal 02-27-2015, 13:58 години: 24, пол: мъж
Телефона е със **зверски скапан** спейс. :/
13. Corb1225 05-24-2015, 01:28 години: 27, пол: мъж
Лека от мен, щото пак беше **извънредно дълъг** (но пълноценен) форумен ден ; д.
14. Dwyd96 07-11-2015, 15:06 години: 14, пол: мъж
Има **изключително добри** програмисти, които са завършили в не чак толкова „престижни“ вузове.
15. RapExotic 04-05-2015, 13:10 години: 22, пол: мъж
Ами ако прегледаш мненията по форумите относно ексхибиционизмът ще видиш, че са **крайно отрицателни**.
16. Boot 01-13-2007, 22:34 години: 47, пол: жена
Имам един приятел, който е **лудо заробен** по това нещо и си практикува колкото може.
17. Teodora Nikolaeva 10-10-2014, 16:53 години: 27, пол: жена
Тази година се навършват 25 години от подписването на Конвенцията за правата на детето и УНИЦЕФ напомня за това с **много готина** инициатива – „УНИЦЕФ Фоторепортери“.
19. dreamwalker 05-18-2015, 00:29 пол: жена
За „хората“ не мога да кажа, но ще съм **невероятно поласкан**, ако ти си помислиш, че съм полуидиот.
20. rapugai 03-12-2015, 20:36 пол: мъж
По-висок е от мен, с малко, но аз съм **неизмеримо красив и забавен**.
21. draid 08-07-2015, 21:39 години: 28, пол: мъж
Ся да седиш тук и да ми говориш за **неимоверно комфортно** пътуване с рейс е направо смешно.
22. krem4et0 01-07-2007, 23:15 години: 30, пол: жена
Хареса ли ми – тогава не, но днес 10 месеца по-късно съм **неистово пристрастена** към този човек.
23. sunshine :** 05-20-2013, 21:55 години: 16, пол: жена
Сякаш съм направила нещо на някой – чувството е **неописуемо гадно...**
24. Ivaaaaa 02-18-2015, 21:36 пол: жена
Излъгах се, че грееше слънчице на обяд и излязох тънко облечена. резултатът е ужасно, **нечовешко силно** главоболие и ЦИФКИ.
25. PinkPan7her 03-10-2015, 21:27 години: 22, пол: жена
Аааай, аз си знам, че танцувам само някаква **силно опростена** версия, ама не знаех, че е тоооолкова различно.
26. paradosu 09-29-2013, 11:31 пол: жена
Северно сияние със **страхотно преливащи** се цветове.
27. slunce_f 12-26-2005, 01:13 пол: жена
На Коледа съм с наще, а те са **страшно печени** и можеш да спукаш от хилеш.
28. LoadRunner 07-23-2015, 22:24 години: 26, пол: мъж

Аз поне не бях в общежитията в студентски които са **уникално гадни** некомфортни и неудачни.

29. Blab 01-17-2015, 01:28 години: 45, пол: жена

По темата: **чудно ентусиазирана**. Превеждам си тук и си пея.

30. 102 01-23-2014, 11:26 години: 15, пол: мъж

Защото LadyDi е уникален човек, велика личност, добра душа, перфектно тяло, еректирал мозък, **фамозно красива, шикозно културна** и всеобхващащо положителна персона.

31. BaffaLsc 03-02-2012, 22:36 години: 18, пол: жена

Яко модерен пич ти казвам.

При образуването на абсолютната степен за сравнение по този модел се използва само една форма, която е неизменяема (т. е. става въпрос за наречие, а не за прилагателно): **адски хубав, адски хубава, адски хубаво, адски хубави; яко бърз, яко бърза, яко бързо, яко бързи** и т. н. Самите думи са както оригинално жаргонни, така и заети от книжовния език или от диалекта. Както вече беше споменато, характерна особеност на младежкия говор е заимстването и преназоваването на лексика от други езикови равнища. Част от лексиката в него се *смъква* от книжовния език в разговорния, а друга част се *издига* от диалекта в разговорната реч, която е по средата между диалектното и книжовното. Така редом с книжовните **абсолютно, безкрайно, изключително** и др. в жаргона (сленга) се откриват и диалектните по произход **бая, върло** и др.

Във форума *teenproblem.net* някои от споменатите наречия вече не се използват толкова често от младежите като абсолютен суперлатив. Например **желязно, здраво, невъзможно, щуро** и др. се откриват, но само като самостоятелни прилагателни имена и наречия, а думи като **коджа, супериозно и шикарно** се употребяват все по-рядко.

5.2. Префиксоиди, добавени към прилагателно име, напр.: **хиперизтощена, мегакрасив, ултраревнив, суперобъркан** и др.

Някои от префиксоидите, които използват младежите за образуването на жаргонни думи, са: **пре-** (*предоволен, пренахален, преслаб* и др.), **сврѣх-** (*сврѣхмодерен, сврѣхуникален, сврѣхкрасив* и др.), **мега-** (*мегаяк, мегабавен, мегадобър* и др.), **супер-** (*суперблизък, супердоволен, суперглунав* и др.), **ултра-** (*ултрависок, ултраскучен, ултраревнив* и др.), **хипер-** (*хиперпрост, хипервкусно, хиперизморена* и др.), **архи-** (*архискъп, архистар, архибогат*) и др.

Например:

1. Eagle 123 09-02-2014, 05:16 години: 21, пол: мъж

Ама нищо, едното за сметка на другото, иначе в момента нямаше да се смея толко лудо и да съм **предоволен**.

2. tori 12-26-2015, 12:26 години: 20, пол: жена

Няма да се оплаквам, че исках едно вино, щот и тва е **мега добър** подарък, а и имам още две чаши от уискито.

3. YSMF 01-05-2016, 14:44 години: 21, пол: жена

Лошото е, че повечето са **супер демотивирани** и се носят по течението, мразят да се борят...

4. IlovEmyPuffYToY 05-18-2014, 14:50 години: 17, пол: жена

Иначе лъвовете са ми много сладки и чаровни и с тях поне се разбирам. Може би също и близнаците, но с тях не се разбирам ама хич. Пак много зависи, ама повечето са ми **ултра несериозни**.

5. pursuitforce 05-20-2015, 14:04 години: 22, пол: мъж

А дано, че момичето е *хипер пеканото* и радва окото дори.

Повечето от префиксоидите, които младежите използват за изразяване на абсолютната превъзходна степен, са с чужд произход. Всъщност те са и най-продуктивните. Много по-често се употребяват *супер-*, *мега-*, *ултра-* и *хипер-*, отколкото *пре-*, а *свърх-* и *архи-* не бяха открити при настоящото проучване на форума. Причината най-вероятно е в навлизането на много нова чужда лексика като цяло в българския език и още в по-голяма степен в разговорната реч и в езика на младите, които винаги търсят модерното, различното и по-емоционалното в изказването.

5.3. Повторение на прилагателно име, напр.: *тъп тъп, бавен бавен, смазан смазан / тъп та тъп, бавен та бавен, смазан та смазан* и т. н.

Например:

1. [paradosou](#) 04-21-2014, 11:52 пол: жена

Този беше *от тъп по тъп* идиот...какво да ви кажа.

2. [Sad Ronin](#) 09-02-2014, 22:51

години: 28, пол: мъж

Бавна та бавна два часа не може да загрее какво и говоря

3. [draid](#) 08-07-2011, 12:32

години: 28, пол: мъж

Бях *смазан та смазан* от бачкане и направо в леглото

4. [SonataArctica](#) 02-22-2014, 01:01

години: 45, пол: мъж

Закъснявам за срещата, а дънките ми *смачкани смачкани*, кошмара беше пълен.

Изразяването на абсолютна превъзходна степен с тавтологични конструкции е познато и на другите балкански езици: „алб. *I vogël, vogël sa lajthi. Mendjen e tij s'e ka njeri*. „Малък, малък като лешник. Няма умен като него“; гр. *Με κοίταζε με κείνα τα μεγάλα και μαύρα, μαύρα μάτια του*. „Погледна ме с онези свои големи и черни-черни очи“; рум. *Și fă focul mare, mare / Și-mi aprinde lumînare*. „И направи голям-голям огън и ми запали свещ.“ (Асенова, 2002, с. 120 – 121). Според Петя Асенова този експресивен начин за синтактично изразяване на абсолютен суперлатив в разговорната реч се открива още в елинистичната епоха (300 – 150 г. пр. н. е.) и става по-фреквентен през гръко-римската епоха (150 г. пр. н. е. – 300 г. от н. е.) (Асенова, 2002, с. 120 – 121). Както се вижда от горепосочените български примери, подобен модел на повторения продължава да е налице и днес, макар че е най-рядко употребяваният сред вече посочените.

6. Заключение.

Като се имат предвид изложените примери, изводите, които могат да бъдат направени за употребата на абсолютната превъзходна степен в младежкия говор в интернет форума на сайта *teenproblem.net*, са следните:

1. Тийнейджърите изразяват четвъртата степен за сравнение по различни начини, но независимо кой от словообразователните модели използват, общото значение и на префиксоидите и на самостоятелните лексикални елементи (наречията и повторените прилагателни) е абсолютна превъзходна степен. *Абсолютният суперлатив (елатив)* със значение ‘извънредно’, ‘изключително’, ‘най-много’ и т. н. показва притежанието на дадено качество на най-високо ниво и е на път да заеме четвърто място в парадигмата за степенуване (над *позитива*, *компаратива* и *суперлатива*).

2. Новите форми са ексклузивни и емоционални. Думите, които се използват, не са се десемантизирали изцяло, въпреки че получават ново общо значение. Те все още не са граматикализирани напълно, а пазят част от лексикалната си семантика. Това ги отличава от частиците *по-* и *най-*, които са загубили лексикалното си значение и са станали неутрални. В някои случаи се получава оксиморонна семантика, напр.: *зверски хубав*, *дяволски красив*, *адски приятен*, *безумно интелигентен* и др. Тя увеличава неочакваността на изказването, каквато е и

основната цел на младежкия език. За младите хора експресивната функция е по-важна от комуникативната.

3. Изразяването на тази най-висока степен става с голямо лексикално разнообразие. Честата употреба на тези нови конструкции в неформалното общуване предизвиква и засиленото им присъствие в медиите и рекламата, където също се разчита на оригиналността и експресивността на изказването⁴. Повечето реклами са насочени именно към младите хора и използването на жаргонни думи и изрази провокира интереса на потенциалните потребители, улеснява възприемането на посланието и увеличава рекламния ефект.

4. Абсолютната превъзходна степен при прилагателните имена е особено типична балканска черта, но е интересно, че този модел се открива и в други езици като руски (с наречията *очень, слишком, чересчур, чрезмерно, чрезвычайно, крайне, страшно, ужасно, адски, больно* и др.: *очень светлый, чрезвычайно хитрый, адски унылый, больно интересный* и др.⁵), полски и т. н. Може би в такъв случай става дума за по-общо явление⁶.

5. Широката употреба на абсолютната превъзходна степен в българския сленг е в пряка връзка с уникалната особеност на нашия език да се степенуват всички части на речта. Освен при прилагателните и наречията степенуването е налице при съществителните имена (напр.: *пò карък*), при глаголите (напр.: *пò ме кèфи*), при предлозите (напр.: *стой пò до мене*) и дори при „уникалното българско степенуване на *нищото*, напр. *Довиждане и всичко нàй нàй*“ (Кочев, 2014, с. 86).

6. Относно относителната честота на езиковите модели за образуване на абсолютната превъзходна степен за сравнение във форума на интернет сайта *teenproblem.net* може да се заключи, че:

1) В най-много случаи младежите употребяват модела *наречие за степен + прилагателно име*, като най-използваните прилагателни имена са *абсолютно, адски, безкрайно* и др., а най-рядко се откриват думи като *бая, бясно, върховно* и др.;

2) Моделът *префиксоиди, добавени към прилагателно име* също се използва често. Най-фреквентни са префиксоидите *мега-, супер-, ултра-*, по-рядко се среща *пре-*, а примери със *свърх-* и *архи-* не бяха открити при настоящото проучване на форума;

3) Моделът с *повторение на прилагателното име* се използва все по-малко и е почти изчезнал.

7. Прави впечатление намаляващата употреба в интернет пространството (при образуването на абсолютната превъзходна степен) на някои разностилни (архаични и диалектни) думи като *супериозно, шикарно, бая, коджа*, за сметка на увеличаващия се брой чужди (предимно английски) лексеми от типа на *абсолютно, уникално, мега, супер* и др. Младите хора се стремят към оригиналност на изказа, техният речник е експресивен и отворен за езикови експерименти. Навлизането на чужди думи и модели в сленга са осъществява много по-бързо и лесно, отколкото в по-консервативната стандартна (книжовна) норма.

БИБЛИОГРАФИЯ

Армянов, Г. (1993)	Речник на българския жаргон. София: 7М + ЛОГИС, 204 с. (Armyanov, G. Rechnik na balgarskia zhargon. Sofia: 7M + LOGIS, 204 s.)
Асенова, П. (2002)	Балканско езикознание. В. Търново: Фабер, 375 с. (Asenova, P. Balkansko ezikoznanie. V. Tarnovo: Faber, 375 s.)
Бонджолова, В. (2010)	Степените за сравнение като основа на експресивни синтактични конструкции в медиите и рекламата. (12. 12. 2010) < http://www.umcs.lublin.pl/images/media/Zaklad.Jezykoznawstwa.Slowianskiego/25_bondzholova_ref.pdf > (Bondzholova, V. Stepenite za sravnenie kato osnova na ekspresivni sintaktichni konstruksii v mediite i reklamata. (12. 12. 2010) http://www.umcs.lublin.pl/images/media/Zaklad.Jezykoznawstwa.Slowian skiego

⁴ За използването на степените за сравнение в медиите и рекламата вж. Бонджолова, 2010.

⁵ По-подробно – Тилев, 2010.

⁶ Като универсално явление определя развитието на българските степени за сравнение и С. Буров. Той счита, че те се подчиняват едновременно на общобалкански структурен принцип и на общославянска развойна тенденция (Буров, 2016).

- [/25_bondzholova_ref.pdf](#))
- Буров, Ст. (1984)** Синонимна употреба (взаимозаменяемост) на степените за сравнение в българския език. // *Български език*, № 6, с. 508 – 515. (Burov, St. Sinonimna upotreba (vzaimozamenyaemost) na stepenite za sravnenie v balgarskia ezik. // *Balgarski ezik*, № 6, s. 508 – 515.)
- Буров, Ст. (2016)** Степените за сравнение в българския език на славянски и балкански фон. // (10. 02. 2015) <<https://www.academia.edu/>> (Burov, St. Stepenite za sravnenie v balgarskia ezik na slavyanski i balkanski fon. // (10. 02. 2015) <<https://www.academia.edu/>>)
- Виденов, М. (2000)** Увод в социолингвистиката. София: Делфи, 318 с. (Videnov, M. Uvod v sotsiolingvistikata. Sofia: Delfi, 318 s.)
- Витанова, М. (2001)** За категорията „степен на признака в българските диалекти“. // *Българска реч*, VII, кн. 2, с. 32 – 35. (Vitanova, M. Za kategoriyata „stepen na priznaka v balgarskite dialekti“. // *Balgarska rech*, VII, kn. 2, s. 32 – 35.)
- Карастойчева, Цв. (1984)** Словопроизводството в българския младежки сленг. Автореферат на дисертация за присъждане на научната степен „Кандидат на филологическите науки“. Велико Търново: Унив. изд. „Св. св. Кирил и Методий“, 38 с. (Karastoycheva, Tsv. Slovoпроизводството v balgarskia mladezhki sleng. Avtoreferat na disertatsia za prisazhdane na nauchnata stepen „Kandidat na filologicheskite nauki“. Veliko Tarnovo: Univ. izd. „Sv. sv. Kiril i Metodiy“, 38 s.)
- Кирова, Л. (2007)** Електронният форум като жанр на компютърно опосредствената комуникация. // *LiterNet*, 29.06.2007, № 6 (91). (16. 06. 2016) <<http://litenet.bg/publish3/lkirova/e-forum.htm>> (Kirova, L. Elektronniyat forum kato zhanr na kompyutarno oposredstvenata komunikatsia. // *LiterNet*, 29.06.2007, № 6 (91). (16. 06. 2016) <<http://litenet.bg/publish3/lkirova/e-forum.htm>>)
- Кочев, И. (2014)** Современная ребалканизация славистических процессов в болгарском языке (Есть ли будущее у балканского языкознания как науки?). // *Балканско езикознание*, № 2 – 3, с. 83 – 88. (Kochev, I. Sovremennaya rebalkanizatsia slavisticheskikh protsessov v balgarskom yazyke (Esty li budushtee u balkanskogo yazykoznanie kak nauki?). // *Balkansko ezikoznanie*, № 2 – 3, s. 83 – 88.)
- Куцаров, И. (1988)** Морфология. – Съвременен български език. София: Петър Берон, с. 277 – 497. (Kutsarov, I. Morfologia. – Savremenen balgarski ezik. Sofia: Petar Beron, s. 277 – 497.)
- Мирчев, К. (1958)** Историческа граматика на българския език. София: БАН, 276 с. (Mirchev, K. Istoricheska gramatika na balgarskia ezik. Sofia: BAN, 276 s.)
- Младенов, Ст. (1979)** История на българския език. София: БАН, 412 с. (Mladenov, St. Istorია na balgarskia ezik. Sofia: BAN, 412 s.)
- Ницолова, Р. (2008)** Българска граматика. Морфология. София: Унив. изд. „Св. Климент Охридски“, 524 с. (Nitsolova, R. Balgarska gramatika. Morfologia. Sofia: Univ. izd. „Sv. Kliment Ohridski“, 524 s.)
- Попова, М. и др. (2007)** Терминологичен речник по хуманитарни науки. София: Наука и изкуство, 498 с. (Popova, M. i dr. Terminologichen rechnik po humanitarni nauki. Sofia: Nauka i izkustvo, 498 s.)
- Първев, Хр. (1983)** Възраждането на българския книжовен език. София: Народна просвета, 103 с. (Parvev, Hr. Vazrazhdaneto na balgarskiya knizhoven ezik. Sofia: Narodna prosveta, 103 s.)
- Стефанова, М. (2011)** Метаинформационни структури в езика на улицата. – В: Езикът и социалният опит. Проблеми на социолингвистиката. Т. 10, София, с. 270 – 275. (Stefanova, M. Metainformatsionni strukturi v ezika na ulitsata. – V: Ezikat i sotsialniyat opit. Problemi na sotsiolingvistikata. T. 10, Sofia, s. 270 – 275.)
- Стойков, Ст. (2002)** Българска диалектология. Четвърто издание (фототипно). София: Акад. изд. „Проф. Марин Дринов“, 431 с. (Stoykov, St. Balgarska dialektologia. Chetvarto izdanie (fototipno). Sofia: Akad. izd. „Prof. Marin Drinov“, 431 s.)
- Тилев, Е. (2010)** Елативът в руския и българския език – между омонимията и аналитизма. // (11. 12. 2010) <http://www.lingvclub.slovo.uniplovdiv.bg/files/2010/01/Encho_Tilev-Elativat.doc> (Tilev, E. Elativat v ruskia i balgarskia ezik – mezhdu omonimiyata i analitizma. // (11. 12. 2010)

- <http://www.lingvclub.slovo.uni-plovdiv.bg/files/2010/01/Encho_Tilev-Elativat.doc>)
- Тодорова, Б. (2015)** Лингвистични аспекти на компютърно опосредствената комуникация. Благоевград: Унив. изд. „Неофит Рилски“, 189 с. (*Todorova, B. Lingvistichni aspekti na kompyutarno oposredstvenata komunikatsia. Blagoevgrad: Univ. izd. „Neofit Rilski“, 189 s.*)
- Цонев, Р. (2014)** Разговорни съчинителни съюзи в българската устна комуникация (с оглед на конкуренцията между тях). Благоевград: Неофит Рилски, 196 с. (*Tsonev, R. Razgovorni sachinitelni sayuzi v balgarskata ustna komunikatsiya (s ogled na konkurenciyata mezhdu tyah). Blagoevgrad: Neofit Rilski, 196 s.*)
- Tsonev, R. (2015)** The absolute superlative degree of comparison in Bulgarian slang – In: *3-rd international scientific conference “Dialogue between Balkan languages, cultures and civilizations”*. *Proceedings*, Tirana: Universiteti i Tiranës, p. 80 – 84.